

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wekál János könyvkereskedés
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
8 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 80 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Csalások, sikkasztások, lopások.

(Sz.) Egy veszélyes társadalmi betegség kezd járvány alakot ölteni és fenyegeti a munkás és takarékos polgárok becsületes keresményének gyümölcsét. Fenyegeti társadalmi, egyházi intézeteink vagyonát, fenyegeti az állam pénztárait. Ez a társadalmi betegség: a hovatovább mindig sűrűbben előforduló csalások, sikkasztások, lopások.

Manapság a lig vehetünk lapot kezünkbe, hogy abban ilyen természetű bűnös cselekmény elkövetésének leírásával ne találkozunk.

Egyik helyről hamis bukást, más helyről sikkasztást, lopást, megszőkést jeleznek, néha csak egyet-kettőt, akárhányszor ötöt-tízet egyszerre.

Hiba lenne az ilyen bűncselekvények elkövetőit nemzetiségök szerint osztályoznunk. Ilyen elvetemült egyéneket, fájdalom, mutathat fel elég nagy számmal minden nemzet és nemzetiség. Mi lesz ennek következménye, ha tovább is így tart? ha a társadalom és állam nem sietnek együttesen megtenni a szükséges intézkedéseket ezen betegségnek orvoslása, korlátok közé szorítása céljából. A felelet, melyet ezen kérdésre adhatunk igen egyszerű és ezen szóval kifejezhető: bukás.

Bukása az egyes munkás és takarékos állampolgároknak önhibájokon kívül; bukása társadalmi és egyházi közhasznú s humanistikus intézeteinknek. További következménye: folytonos megkárosítása az államnak az adózó polgárság rovására; a bizalom és hitel megingása, számtalan jóra való család felbomlása, nyomorra jutása, szétzüllése.

Ezek bizony nagyon elszomorító következmények. Annyira elszomorító következmények és annyira aggasztó az állapot, mely e miatt már is bekövetkezett, hogy eljött az ideje annak, miként a baj elhárítása felett állam és társadalom komolyan gondolkozzanak, nemcsak, hanem az elhárítás érdekében sürgősen cselekedjenek.

Azt nem hisszük, hogy a csalás, sikkasztás és lopás bűnös cselekménye a társadalomból teljesen és véglegesen kiirtható legyen. Hitelt adunk azon nézetnek, melyben a lélektani kutatásokkal foglalkozók közül némelyek vannak és erősen támogatnak, hogy t. i. léteznek egyének, kik olyan haj-

lamot örökölték, mely által csalásra, lopásra erőnek erejével kényszerítettnek s ily természetű foglalkozás nélkül létezniök erkölcsi lehetetlenség.

Ha csakugyan léteznek ilyen erkölcsi hajlammal bíró egyéniségek, ellenök nem nehéz a védekezés. Az ilyeneket el kell helyezni olyan helyekre, hol hevék lehüpedik; hol szerencsétlen szenvedélyök gyakorlására nem kínálkozik alkalom. Különb ilyen természetű bűnök imitt-amott fordulnak elő mindig, mióta a világ áll. Ezért látta szükségessé már a legrégibb hajdankor amaz egyik legnagyobb törvényalkotója Mózes törvénybe iktatni eme tiltó parancsolatot: „ne orozz.”

A kisebb jelentőségű és ritkán előforduló csalások, sikkasztások is üldözendők, jöllehet az ilyenek miatt még lehetséges élni.

Hanem mikor az ilyen bűnös cselekvények annyira gyakoriakká váltak és sok egyén által szemérmelen módon gyakoroltatnak, hogy valóságos társadalmi veszélyt rejtenek magukban, hogy ezek ellen védekeznünk ne volna lehetséges, azt el nem hihetjük.

Nagyon elszomorító helyzet lenne, ha már ennyire jutottunk volna. Az állam és társadalomban, ha közösen egyesített erővel törekednek valamely cél elérésére, nagy erő rejlik. Ezen egyesített erővel sok jót tehetnek, sok bajt orvosolhatnak.

Mi bátrak vagyunk ezen társadalmi nyomorúság ellen pár orvosszert fölemlíteni s ezeknek alkalmazásba vételét ajánlatba hozni.

Ezek a következők:

Kiket az állam és társadalom ilyen bűntények elkövetésén érnek, azokat büntessék szigoruan. -- Ne nézzék, kik az illetőnek rokonai, barátai, pártfogói; milyen társadalmi állásuk, kikkel állanak összeköttetésben, hanem tekintsek bennök a bűnös cselekvény elkövetőit és büntessék szigoruan. Hadjunk fel jövőre azzal a helytelen szokásunkkal, hogy a kisebb bűnöst mindjárt felakasszuk, a nagy bűnöst pedig futni engedjük, vagy éppen segédkezet gyujtunk avégre, hogy futhasson.

Kinem próbált jellemű egyéneket ne alkalmazunk olyan állomások betöltésére, melyeken a sikkasztás és lopás bűnös cselekményének elkövetésére alkalom kínálkozhatik.

Gyakoroljunk együttesen rendőri felügyeletet

a kétes ekzisztenciájú egyének élete felett. Hivjuk fel őket a jövedelem források kimutatására, melyekből folyton dorbézolhatnak anélkül, hogy valaha valamit dolgoznának. Mérsékeljük fényűzési hajlamunkat. Győződjünk meg annak igazsága felől, hogy az annyira divatosá vált csalások, sikkasztások, lopások legnagyobb részének indító oka: társadalmunknak csaknem a tulságig vitt fényűzésében rejlik. Ezzel hagyjon lennebb a társadalom, és hagyjon lennebb az állam. Azoknak, kiknek szerencsés anyagi viszonyaik a tulságig vitt céltalan fényűzést is megengedik, adjuk értésükre, hogy hagyjanak fel azzal, adják inkább jótékony közszélokra feleslegüket s ez által adjanak jó példát.

Azoknak pedig, kikről bizonyosan tudjuk, hogy anyagi állapotukat túlhaladó lukszust üznek, mondjuk ezt: élj egyszerűn téged nem illet meg a luxus, mert szegény ember vagy. Szegény is, hogy szegény ember létedre ugy rendezd be háztartásodat, mint azok, kik a költséges háztartást is könnyen megbirják. A tisztességes egyszerűség szebb is, jobb is, mint az olyan fény, mely erőnket felülmuló költségekért igényel s a végén anyagi és erkölcsi bukást von maga után. A becsületérzés, józan takarékoság elve legyen szigoruan, jó példaadással keresztül vive a gyermek nevelésében.

Az állam rendőrsége az erején felül feltűnően költséző lépéseit kísérje figyelemmel s mikor eljöttnek látja idejét, vonja kérdőre. Ha nem létezik olyan állami törvény, melynek alapján ezt tenni lehetséges, meg kellene azt alkotni és érvénybe tartani mindaddig, míg a viszonyok egy ilyen rendkívüli intézkedés érvényben tartását mulhatlanul igénylik.

A társadalom közjára, biztossága rendkívüli viszonyok között nemcsak megengedi, de megköveteli a rendkívüli intézkedéseket.

Mi reméljük, hogy ilyen és ezekhez hasonló eljárási módok alkalmazásba vétele mellett ha teljesen nem is érünk célra, de az adott szomorú helyzetet mindenesetre sokat javíthatunk.

Lássunk tehát munkához, mert a késedelem veszélyt rejt magában.

TÁRCZA.

Róma tékozlói.

(Ira egy gallus Rómából haza barátjának Agasztus császár korában, L. Dezobry, Rome au siècle d'Auguste.)

„Alig öt napja, hogy ennek a háznak áraban 200,000 sestertius¹⁾ folyt bé a pénztárba. Igaz-e?”

Ugy emlékszem, hogy történt valami afféle.

És mit csináltál ezzel a temérdek pénzzel, te semmirekellő?”

Hogy mit csináltam?!... hát elfiztettem. Elytelte a a folytonos eszem-izsom, dinom-dánom; finom borok, illatszerek, fürdők sok pénzbe kerülnek; halászkok, ezukrászok, mézárások, szakácsok és vadkereskedők is kikapták részüket! egyszóval meg se kottyant ez a csekélység, eltűnt mint a mákszem a hangyabolyban.

De az isten szerelméért! hiszen mind az, amit itt előszámoltam, még kettős árban sem kerülhetett többbe, mint két, legfennebb 3000 sestertiusba.²⁾

Hát azt nem számítod, amit udvaronezaidnak adtál? Azzal együtt.

Igy hát a többit én loptam el?! —

Bizon, bizon aligha nem ez a legdrágább tétel. —

Hát hiszen gondolj amit akarsz, de csak nem akarahatod, hogy pazarul is költsékezzél, pénzed is megmaradjon! Haneha azt hiszed, hogy a te pénzed halhatatlan.

Na azt ugyan nehezen hihetném különösen a te kezelésed mellett, kinek kezében a halhatatlan istenek pénze is halandóvá válnék; hanem azt még sem álmodtam, hogy

¹⁾ 200,000 sestertius = 17,450 frt. ²⁾ 3000 s. = 2621 frt.

az a nagy összeg alig öt napos esecsemő korában a más világra költözzék. Most már csak fájó emlékeim: a te számadásaid és naplód mutatják, hogy valaha létezett. „Hogy a dögrész hordjon el te akasztófavirág!”

Ez a jelenet, melynek én is tanuja voltam egy fiatal patricius és dispensatora között folyt le. (Ezek a dispensator-ok amolyan műveltebb rabszolgák, kik uruk vagyion- és pénzügyeit kezelik; nevezhetjük őket kincstartóknak, kik a bevételokról és kiadásokról számolni tartoznak, de számdásaik a lelkiismeretességgel és pontossággal semmiféle összeköttetésben nem állanak.)

Ilyen bevezetés után könnyű kitalálnod, hogy levelem tárgyát Róma pazarlói és tékozlói fogják képezni. A rómaiak az ilyeneket trefásan, de találon „prodigae” nével illetik ezéleza az olyan állapotokra, melyekből az áldozók semmit sem hagynak meg, egészen elégetik.

Tékozló kétféle van: vannak olyanok kik mindenöket az élvezetek és gyönyörök hajhászásában verik el és vannak az ugynevezett politikai tékozlók. Az utóbbiak azonban a mióta a népgyűlések a forumról számúze vannak, nem igen fordulnak elő. Mostanság senki sem teszi magát tönkre vagyoniilag azért, hogy a nép kegyét nyilvános nézőjátékok, ünnepélyek rendezése, gabona és egyéb élelmi szerek kiosztása által megnyerje, mint a hogy ezt a körtársaság idejében oly sokan tették. Az ilyen eljárás kétség kívül visszaélés volt, de igen sok esetben a egyszerűség színét öltötte magára; a közlékek színvonalán messze felülemelkedett lelki nagyság kellett ahhoz, hogy valaki ekép odadobja a népnek meglévő, sőt sokszor még reménylett gazdaságát is, hogy általa — nem is mindig biztosan — oly eszközök birtokába jusson, melyekkel ne csak azt nyerje vissza, a mit koczára tett, hanem egyszerűsminde kitüntetés, hirnevet, örök időkre szóló dicső-

seget szerezzen magának. Mérsz, nagy gondolatok és tervek kivételére feltenni minden földi kincset s ha kell magát az életet is, ez csak oly férfakkal történhetett meg, mint Julius Caesar, ki hogy a kitüntetések és hírnév utját egyengesse magának, nemcsak egész vagyionát dobta oda, de még 35 millió sestertius³⁾ adósságba is verte magát.

Manapság csak az előbbi nemét ismerik a tékozlóknak, a melyről a levelem bevezetését képző kis jelenet csak nagyon homályos fogalmat nyújthat. Tényleg nagyon sokféle s eléggé megkülönböztethető árnyalatai vannak. Egyik-másik oly szélsőségekbe esap, hogy hivat bátran nevezhetjük örült pazarlóknak, amár nézetem szerint a pazarlás és tékozlás, bármiféle nemű is, mindig határos az eszelősséggel. Egy Aesopus nevű tragikus színész, ki a színészi pályán roppant gazdagságra tett szert, egy alkalommal olyan tál ételt adott fel ebédre, mely 100,000 sestertiusba⁴⁾ került. Az egész mind csupa éneklő és szavak kimondására bétanított madarak nyelvéből volt összeállítva; egyenként 6000 sestertiusba⁵⁾ fizette. Végtelen gyönyört nyújtott neki az a gondolat, hogy az ember utánzatát meg-eheti, ha őt magát nem. Elvetemült kéjelgő, kinek nem jutott eszébe, hogy ő maga is csak hangjának köszönheti gazdagságát. (Plinius, X. 51.)

Fia Clodius méltó örököse volt atyjának. Ennek az a bolond ötlete támadt, hogy megvizsgálja a drága gyönyörök ízét. Hízelt neki az az örült gondolat, hogy ő az első, a ki ilyent teszen. Fölolvastott egy szemet eczetben, hogy megszerezze magának azt a szokatlan gyönyört, hogy egyszerre egy millio sestertius⁶⁾ nyeljen le. Írót bámulatosnak találta azzal az utógondolattal, hogy beszélni fog

³⁾ 3,059,500 frt. ⁴⁾ 100,000 s. — 8770 frt. ⁵⁾ 6000 s. — 5262 frt. ⁶⁾ egy millio s. — 87700 frt.

Az E. M. K. E. alsófehérmegyei körének közgyűlése január 23-án.

Sokan azt hitték, hogy a kedvezőtlen idő miatt beférünk egy kis szobába, s ime, tele lett az egész nagyterem. 70 tag gyűlt össze a megye minden részéből s azonkívül a Bethlen-főtanoda lelkes ifjúsága képezte a hallgatóságot, még pedig méltán azon a jusszon, mert már is érdemet szerzett e nemzeti ügy körül áldozatkészségével. Zeyk József, ezen érdemekben gazdag kitűnő férfiú elfoglalván elnöki székét, rövid élel beszédben megnyitotta a gyűlést s felhívta ifj. Gáspár János titkárát az id. választmány működési eredményének előadására. Részletes jelentéséből kiemeljük a következőket. Eddigélé van 8 szervezett és egy szervezetlen kör megyénk területén Gyula-Fehérvár szab. kir. városán kívül, mely önállóan alakult meg. 1. Nagy-Enyed városi kör, elnöke Kovács Gyula, titkára dr. Bartók György; van két örökös, 10 alapító, 153 rendes és 1 pártoló tagja. — 2. Nagy-Enyed járási kör, elnöke Zeyk Gábor, titkára Sándor János; van 7 alapító, 55 rendes és 7 pártoló tagja. — 3. Marosújvári kör, elnöke Juchó Ferencz, titkára Fülel Sz. Lajos; van 8 alapító, 115 rendes és 24 pártoló tagja. — 4. Balázsfalvi kör, elnöke Balogh Lajos, titkára Tornya Lajos; van 2 alapító, 72 rendes és 5 pártoló tagja. — 5. Vizaknai kör, elnök Timár Károly, titkár Ambrus Károly; van 2 alapító, 39 rendes és 25 pártoló tagja. — 6. Alvinczi kör, elnöke Teleky József, titkára Székely Lehel; van 8 alapító, 93 rendes és 19 pártoló tagja. — 7. Magyarigényi kör, elnöke Köblös Miklós, titkára Kiss Elek; van 6 alapító, 45 rendes és 7 pártoló tagja. — 8. Verespataki kör, elnöke Apostol Alajos, titkára Grünwald Rikárd; van 37 rendes és 16 pártoló tagja. — És végül Abrudhánján van 4 alapító és 16 rendes tag.

Ez előterjesztés közben Török Bertalan élel eljenzés között jelenté be harmadik örökös tagul a Bethlen-főtanoda theologiai ifjúságát 500 forint alapítvánnyal. — Ezen szegénysorsu ifjak lelkes önmegtadással vonják meg maguktól csekély fillereiket, hogy összesítve ily nagy áldozatot hozzanak a magyar hazafias irányu köznevelődés elősegítésére. Éltesse őket a magyarok Istene!

Van tehát a megyei körnek 3 örökös, 47 alapító, 625 rendes és 104 pártoló, összesen 779 tagja, kik eddigélé 16.566 frt 10 krt érő vagyonnal járultak az egylet ezéljához. A kedvező eredmény a legjobb benyomást tette s méltán lehet remélni, hogy az még fokozódni fog.

Az ideiglenes választmány működéséért köszönet fejeztetett ki. — A választásokra kerülven a sor. Kovács Gyula tag által tolmácsolat közkivánat alapján elnökül Zeyk József, alelnökül Csató János és gr. Teleky Gusztáv hatalmas eljenzés között lettek megválasztva, — a többi tisztviselő és a választmány megalakítása végett pedig egy nagyobb számu kandidáló bizottság küldetett ki id. Gáspár János kir. tanácsos elnökele alatt. E bizottság javaslata alapján titkárul Török Bertalan, jegyzőül Váro Ferencz, pénztárnokul ifj. Gáspár János, ellenőrül Tóth Miklós, — választmányi tagokul: Kovács Sándor, Müller Mihály, Pávay V. Elek, Szász József, Szilágyi Gyula és b. Splenyi Henrik választattak meg eljenzés között. — Zeyk József elnök megköszönvén maga és társai nevében a közbizalmat, kitartásra buzdítja az egylet tagjait s azután átadta a szót Csató János alelnöknek.

„Meghatva érzi magát — ugymond — s a büszkeség értele kel fel szívében, midőn a távol vidékről is oly számos tagokat lát összegyűlve, bizonyítékul annak,

hogy élénken működik mibennünk is a szellem, mely e közgyűlési teremben atyáinkat lelkesítette.” Kiemelve a Bethlen-főtanoda theol. ifjúságának szép példáját, megismertette azt a tevékenységi programot, melyet a közlelbi központi választmányi gyűlés magáévé tett. A szép eredmény után itélve azt a nemes feadatot, melyre az E. M. K. E. vállalkozott, biztosítva látja és örömmel vallhatjuk be, hogy Alsó-Fehérmegye e mozgalomban első helyen áll. Az eljenzéssel fogadott beszéd után a közgyűlés véget ért.

Egy egyleti tag.

Tanfűgy.

— Január 26.

A „Közérdek” idel 1. számának hírei közt Magyar-Igenből azon örvendetes hír áll, miként indítvány tétetett aziránt, hogy az ev. ref. egyház — felajánlva iskolahelyiségeit — tegyen lépést a magas kormánytól egy állami elemi fiú- és leányiskola felállításá végett. Ezen hír olvasása késztet arra, hogy Magyar-Igen s a hozzá közel eső községek oktatásügyével e lap hasábjain röviden foglalkozzam, remélve, hogy ezáltal is az ügy sürgős megtestesülése előmozdittatik.

Magyar-Igen községnek ez időszerint három elemi vegyes osztatlan népkiskola van, t. i. ev. ref., róm. kath. és gör. kath. — Az ev. ref. iskola egy tanterem és egy tanítóval teljesen be van rendezve, csak az az egyetlen hibája, hogy 30—40 tanulónl többet be nem fogadhat, holott a tankötelesek száma 50—60. Fekvésére nézve a központban van. — A róm. katolikus iskola is egy tanteremmel bir és egy tanítóval, de a berendezése már hiányosabb, mint az ev. ref. iskoláé; de a legnagyobb hibája az, hogy a község legalsó részén fekszik s így a kellemetlen idő esetén a 6—10 éves tanuló odajárása egészségi szempontból is veszélyes. Ezen iskola sem fogadhat be többet 30—40 tanulónl. — A gör. katolikus iskola is csakugyan egy egészen új épületben egy tanítóval bir, de berendezése semmi s tanítóját is minden évben változtatja, fogadván minden év elején újat, a ki olvasni, írni tud. Fizet annak 100—150 frtot. Ezen csekély fizetését hogy hogy kapja? . . . a kik tanui, megmondhatják. Ezen iskola betogadhat 40—50 tanulótl, holott a tankötelesek száma 80—90.

Igy áll a három létező iskola ügye!

A gör. keletieknek, meg a zsidóknak nincs semmi névvel nevezendő iskolájuk s ezeknek tanköteles gyermekeik nincs hol tanításban részesüljenek, holott számuk 40—50.

Nézzünk szét a vidéken. Czelná, Igenpatak, Magyar-, Oláh-, Boros-Bocsárd és Krakkó tanügyi vajjon hogy állnak? A felelet könnyű. Iskolának, tanítóknak s ebből folyólag tanításnak se híre, se hamva! Ha Magyar-Igen, mint központ, egy jól berendezett iskolát nyerhetne, legalább a magyar családok gyermekeiket ott taníthatnák. „Erdélyrészi Kultur-Egylet!” Tekints e vidékre! Krakkó, Magyar B.-Bocsárd hajdan erős magyarsággal dicsekedett. Ma csak romját leled. Ne hagyd legalább e romot elpusztulni végképpen. Erős, jól rendezett, kitűnő tanárokkal ellátott iskola kell erdélyi hegyalja szívének, M.-Igennek. Az állam azt most a zilált pénzügyi viszonyok miatt nem létesíti. Vedd kezébe te! Terepts, építs! Hass, alkoss! Az állam bizonynyal pár év mulva át fogja venni kezébe. Itt tenni kell és pedig strgösen. Külön fiúiskolát, szőlőszeti szakosztálylyal megtöltött és külön leányiskolát kell Igennek adni, mert nem csak „a szegénysorsu

család gyermekei.” — a mint r. l. írja — de a vagyonos családok leánygyermekei is nélkülözök a női munkatánitást.

Vajha szavam ne lenne kiáltó szó a pusztában!

— s — k.

CSARNOK.

Melita, a cigányleány.

— Angolból Vincze Dániel. —

II.

— Ez most az utolsó ülése Melita. A hetedik nap reggelén mondta Melville Ferencz e szavakat a cigányokkal első találkozásá után. Az ifju skót a végvonások festé a nagy színezett képen, mely Melitát mint cigánykirálynőt úgy ábrázolá. A mű sikere általános csodálás és öröm értelevél tartatott szemmel a társaság által; a leány fekete szeme pedig öröm- és büszkeségtől ragyogott, a mint elmerengett csudaszép, élethű képésán.

A tudomány, melyet az ifju művész a cigányvisélet és szokásokra nézve elsajátított, Melitával és a banda többi tagjaival oly meghitt viszonyba hozta, hogy csaknem úgy tekintették őt, mint hozzájuk tartozót és ügyes-bajos dolgaitak jelenlétében intézgették, melyeket megügyelve tettek volna egy más háztájhoz tartozó elött. — Melita némelykor vándor életük gyönyöreiről beszélt; nehéz kiváltásuk és szabadságukról, kitartó sajtáságaikról, az évszakok változatosságának alkalomszerű tanulmányozásáról, a mezőn és az erdőben élő állatok és madarak nagy mennyiségéről, mely alkalomkor Ferencz erősebben értelelketni erét, majd meg lemondani vágyott a forrongó, zajos városi életmódról, elhatározá sorakban ooztozni azoknak, kik sátrakban laknak, soha többé vissza nem térni a rendes életmódhoz.

Ez volt az utolsó flése megjegyzésére vonatkozólag, a cigányleány lestité szemeit és rebege:

— Nagyon sajnálom.

— Sajnálja Melita! Biztosíthatom arról egyáltalában, hogy ezen utolsó ülés mindenkor örömmel marad legalább is az ülöre nézve.

— De ön el akar menni azonnal, hogyha e festményt bevégezte?

Még nem tudta bizonyosan, hanem még jobban megszerette, midőn látá a hulló könnyeket, a midőn e szavakat mondá.

— Jól van, — válaszolá — ittmaradásommal tisztában vagyok, elhatároztam, de ezt csak néhány nap mulva tehetem. Jöjjon, járkáljunk egyet.

Csendesen haladott e pár a futó patak felé, közel a cigánytanyához.

— Melita! valamit adnom kell magának azon szívessegeért, hogy előttem ült. Mit adjak?

A leány fekete szemei méltatlankodva villantak fel, midőn azokat a beszélöre emel és Melville oly kifejezést vón észre bájos arcán, minőt ezélett még sohasem látott; oly kifejezést, mely értésére adá, hogy óvakodjék a szenvedélyes olasz vértől, mely az olasz cigányok ereiben kering. Igyekezett tehát megmagyarázni.

— Nem pénzt Melita, nem azt gondoltam én, kétségkívül nem. De mit ohajtana hogy adjak lefestéséért?

Melita mindkét kezével megragadá gyengéden meleg kezét és mereven rátekinve rebege:

— Adja nekem az ön képét cserebe az enyimért!

róla a világ; s hogy ne csak ő érezze, minden vendégének adott egy szemet!

Ugy látatik, hogy ezek az emberek mindnyájan ennek a jelmondatnak hódolnak: „a ki holnap akar élni könnyen elkészik; úritsük ma ki fenékgig az élvezetek poharát, ne gondoljunk arra, hogy mit hoz a holnap; fátyolt a multra, a jövő bizonytalan.” A mig pénzők tart, szünetlentl ünnepélyek, lakomák közt élnek; polgártársaiknak mintegy ellenlábasai, a nappal éjjel, az éjjel nappal teszik és vajmi ritka köztük az olyan, a ki a napot akár felkelni, akár lemenni látta volna. (Seneca, Ep. 122.) A legkorábban kelők az ötödik órában¹⁾ hagyják el az ágyat, legnagyobb részök csak a tizedikben,²⁾ némelyek csak este felé. Akkor fényes fogatokban kikocsikáznak, egy néhányszor le s fel hajtának az Appius-féle uton, mutogatják magokat a római előkelő világ kedvencz sétahelyein, aztán magok mellé vesznek egy néhány elősdi és korhely czimborát, megkezdik az ók napjokat s az egész éjet szakadatlan dorbézolásban töltik.

Mikor minden vagyonukon tudatnak, kölesönöket vesznek fel magas kamatokra, hogy megszokott életmódjokat folytathassák; fecsérléseik tovább üzésében hitelezök tekintete sem akadályozza. Egyszerre aztán a hitelezésnek is vége szakad s ezzel vége minden segélyforrásnak. Ekkor odahagyják Rómát s a fürdőkre húzódnak osztrigát enni.

Manapság leghíresebb tékozlók Tigellius, fuvolásnok, szemfényvesztök, illatszerezsek, pantomimusok védőszeleme, Msevius, Albius, Barrus és mindenekfelett a két

¹⁾ A mi számításunk szerint d. e. 11 óra. ²⁾ A mi számításunk szerint d. u. 4 óra.

Arrius. A napokban Jupiter-Propugnator templomában valék s hallám a mint Maevius az isten szobra előtt térdelve ily kérésel fordult hozzá: „Oh Jupiter! add meg nekem azt a kegyet, hogy a következő januárius elején 40000 sestertiuszal³⁾ lehessen adós! Ez az ember örült, kiálték fel önkénytelenül. „Már eddigélé 80000 sestertiuszal tartozom”, viszonzá Maevius felém fordulva.

Az inyöknek élö tékozlókat ezzel a sajtáságos névvel különböztetik meg: kotyvasztók (decoctores.) Már házaik bejárata elárulja gazdájok ki s milétét, ha ugyan még van annyijok, hogy házuk legyen: kivülről itt is oit is a részegség jelei öilének a szembe; a küszöböt koszoruroncok borítják; belöl pedig bortocsák között ülve részegkedő és dorbézoló rabszolgákat látsz. Egy alkalommal a esászár szemére vetvén egy ilyen tékozlónak, hogy atyai örökét megette-itta, ily feleletet nyert: „a magaména gondoltam.”

Nomentanosnak (egyik telivér tékozlónak) atya elárhozott fősvény ember volt, ki a zsugoriságtól egészen összetöprödött s az utolsó sótartóig mindent lepecsételt, félve nehogy rabszolgája a sóhoz nyuljon; ruházata silányabb volt, mint a legnyomorultabb rabszolgáé. Még az utzagyermekeknek is feltűnt szennyes kapzsisága; meg is tréfálták sokszor. Mikor messziről megpillantották, hirtelen beékeltek a kövezet közé egy asz⁴⁾ úgy, hogy ő is lássa, aztán meghúzódtak a falak mellé s lesték. Ha százsor látta az aszt, mindannyiszor lehajolt vagy letérdelt s addig kaparta, a mig körmei véressek lettek a gyermekek s járó-

kelők nagy multságára. He valakit kifizetett két kispénzt mindig visszatartott az erszény árában; az isteneknek sohasem áldozott még tönjénnel sem, a citara vagy fuvola hangja elsomorította; sem az állatok, sem az emberek társaságát nem szerette; egyetlen benső barátja volt: erszénye, melyet sem öktezés, sem alvás, sem furdés alkalmával le nem tett; egész élete ahoz volt kötve. Az élelmi szerekért kiadott pénz mindig keserű sohajtásokat csalt ki belöle. Eledele öt éves olajgyümölcsből és barokozából állott, itala még ünnepnapon is a legroszabb vinkó, máskor meg éppen teljesen megromlott, megczettedett bor. Születése napján káposztát evett avas olajjal s ez már pazar lakoma volt nála. Élte utolsó idejében mind kevesebb-kevesebb táplálékot vett magához, mintha laasanként hozzá akarta volna magát szokni a semmit nem evéshez. Ilyen volt öltözködésében is. Utolsó évében még téli ruhát sem vett magának. Emiatt a hideg teljesen aláásta a sok bőjtöltéttől amugy is megrongált egészséget; teljes lethargiába esett. Mindenki halottnak hiszi, Nomentanus örömittasan nyargal a ládákhoz és kulesokhoz. Azonban véletlenül oda-vetődik egy orvos, ki ismerte a zsugorist. Nagyon egyszerű, de addig hallatlan eljárással öntudatra hozza: egy asztalt tétet az ügy elé, meghagyja, hogy a körülállók vegyének pénzes zacskókat kezökbe, rázzák és csörömpöltessék az asztalon keményen. A fukar ébredezni kezd a csörömpölésre: „Vigyázz pénzedre, kiáltja felöle az orvos, itt van az örökös, ki mindjárt odább áll vele.”

(Folytatása köv.)

³⁾ 40,000 a. — 3508 frt. ⁴⁾ egy as — k. b. 3-5 kr.

Majd hogyha a tengeren tulra visszatér saját hazájába, legalább az meg fog maradni ezen boldog napokból az idegentől, a ki hozzám oly szives volt.

— Örvendek, hogy ez egyszer kérését teljesíthetem. — válaszolá Melville, — hanem mégis szeretném, hogyha más valamit választana. Félek, hogy arcképem csekély jutalom azon türelme és sziveségeért, hogy festésemhez leült. Ime, van itt egy nálam a tárczámban. — Ezen szavakra elővett Ferencz egy fényképet tárczájából és átnyújtá azt neki.

Melita több percig komolyan nézte az ifju skót szép vonásait — nagy hasonlatosságot vón észre — és amint nézegette, arca elhalványult, keze pedig, melylyel a képet tartá, láthatólag reszketett. Azután a képet kebelébe rejtve, a ezigányleány regegő:

— Szívemet soha sem fogja elhagyni! Kérés szívet után hozzátéve: jöjjön, menjünk a tanya felé.

Visszatérve néhány percig hallgatagul mendegéltek. Melville éppen nem volt hiábavaló férfi, mindazonáltal nem is volt tudatlan arra nézve, hogy kapós volt. Egy kellemetlen gyanúsítás villant meg agyában. Lehetséges-e, kérdé magától, hogy ez az ifju leány szerelmes legyen belém? Azután a mint észbe jutott heves, érzékeny természete és akaratos szenvedélye, megborzadt. De másrészt csak egyedül ő maga ismerte amaz eltöltött hét napot. Azonban elhatározá, hogy jobb lesz most az egyszer tőle megvárni, mielőtt még a heves szenvedély e járatlan leánynak mélyen megzavarná elméjét.

Melita szakítá felbe először is a esendet.

— Tudja miért mondtam, hogy térjünk a tanya felé? — Majd anélkül, hogy választ várt volna, folytatá: éreztem, hogy a vízhez közel nem maradhatok biztonságban.

— Biztonságban a vízhez közel! Ugyan mit gondol kérem? — volt társának megdöbbenő kiáltása.

Bus mosolyal válaszolá Melita:

— Soha sem érzett ön valamely csaknem fékezhetlen ösztönt, oly ösztönt, melyet maga sem tudott kimagyarázni, valamely megmondolatlan tény elkövetésénél, hogy ledobja magát valamely szédületes magasságból, vagy beugorjon valamely gyors folyam árjába, hogy így egyszermindenkorra megszabaduljon az élet gondjai és keserveitől?

— Kedves Melitám, — szóla Melville — alig lehet elegendő oka arra nézve, hogy bánatában egy oly hirtelen, erőszakos halálban keressen enyhülést.

A ezigányleány ismét busan bölintgatá fejét.

— Én nem tudom, — mondá — de hogyha most egyedül lettem volna, halálotat kerestem volna e futó folyamárban. — Majd észrevéven társának aggodalmas tekintetét, derült mosoly sugárzott kifejezőteljes arcáról és mondá:

— Hanem ne aggódjék, ez a perc elmúlt.

— Reménytelen örökre? — kérdé Melville ünnepléses komolysággal.

— Igen, örökre!

Most a tanyához értek. A rémitő vallomás, melyet hallott az utóbbi perczen, megerősíté Melville elhatározását, hogy elhagyja e helyet haladéktalanul, még mielőtt valami kellemetlen eset adná elő magát; a falusi vendéglőbe ohajtott visszatérni és egy sietős tudósítást küldeni Melitának, megüzenvén, hogy valamely váratlan esemény kényszeríti az elutazásra azonnal Bolognába. — Ezen az uton remélte kikerülni a személyes bucsuvétel kellemetlenségeit.

Jóllehet érezte, hogy az efféle magaviselet rozsul vanné magát ki azon vendégszeretet után, a melylyel a ezigányok őt fogadták és Melita nyájassága, sziveségével szemben, hogy egész órákig szives volt ülni, mintaképtül szolgálni festményéhez, — érezte tehát, hogy más valami jobb lenne e jelenetnél. Az első dolog lenne mindenképp előt a festmény birtokába jutni. Felé fordulva, mondá:

— Melita, ma eltávolítottam a festményt a faluból.

Gyanakvó fény lövelt ragyogó szeméiből.

— Ugy látom, ön el akar távozni. Soha sem fogom önt viszontlátni.

A művész megragadá Melita kezét és ekkor azt remegni kezdte. Egy ellenállhatlan kísértés szállá meg és megcsókolt. — Ugy érte, hogy most egy hosszú, örökös bucsút vón; így váltak el anélkül, hogy csak egy szót is kezdtek volna egymás között.

Miután egy kis távolságra elhaladt, visszafordult és kezével intgetett a leány felé, ki ott maradt, a hol elhagyá, oly mozdulatlanul, mint egy szobor.

(Vége köv.)

VEGYES HIREK.

— A képviselőház közigazgatási bizottsága befogadta a községekre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. Pogány Károly képviselő ismételve felszólalt Nagy-Enyed és a vele egyrendű rendezett tanácsú városoknak az 1876. XX. t.-ez. által a törvényhatóságokba bekebelezett városokkal a szenvedő és csekély választási képesség tekintetében egy kategóriába való beosztása iránt. Azonban — megfoghatatlan nézetekből — ez újabb felszólalásnak sem

lett meg a várt sikere. Mi részünkről azt a hitet valljuk, hogy az erdőnyérségi képviselők egyrésze vagy nem ismeri a viszonyokat a hasonló körülmények között levő magyarországiakkal együtt, vagy nincs eléggé erkölcsi bátorsága, hogy a Szederkényi fele liberalisnak jelzett, valójában pedig demagog jellegű áramlattal szemben a legerélyesebben szembe szálljanak. — Mi a szellemi és anyagi képessétségnek kívánunk mindenütt első sorban helyes befolyást biztosítani: erre pedig szükséges, hogy a közigyék iránt kellő fogékonysággal nem bíró tömeg tulszámától ne legyen akadályozva hivatása teljesítésében. — Nagyon ohajtanók, ha az egyes politikai pártok kebelében e körülmény alaposabb tárgyalás alá vétetnek s a Nagy-Enyed város által felterjesztett felirat nézetei méltányló figyelembe részesüljenek.

— Lukács Béla, a gyulafehérvári választókerület volt képviselője, a magyar államvasutak igazgatóságának elnöke, folyó hó 20-án megjelent választói körében, hogy a bizalmat megköszönve, a mandatumot letegye választói kezébe, kik Barcs Ferencz nagyréposttal és Novák Ferencz polgármesterrel élükön az indóháznál fényes fogadtatásban részesítették. Este 150 terítékű banquette volt.

— Dr. Mohay Sándor f. hó 26-án egyhangulag lett a gyulafehérvári kerület országgyűlési képviselőjévé megválasztva. A választási eljárás dr. Barcs Ferencz nagyrépost elnöke alatt a legszebb rendben és egyetértéssel történt meg. Biztosan reméljük, hogy tisztelt barátunk mint a megyei és városi viszonyok alapos ismerője, az országgyűlésen fontos érdekeinknek a legjobb irányban fog hasznos munkássá lenni. E szempontból újból is szívesen üdvözlöljük úgy őt, mint derék választóit!

— A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár igazgatósága folyó évi január 26-án tartott ülésében az ideai rendes közgyűlés napját február 7-én délelőtti 11 órára tűzte ki a varosház filésztérképében, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak. — Tárgysorozat. 1. Az igazgatóság jelentése az intézet évi működéséről. 2. — A felügyelő bizottság jelentése a számadások megvizsgálása és a mérleg megállapításáról. 3. A nyereség felosztása, az osztalék meghatározása és a jótékonycézra szánt összeg hovatartozása iránti határozat. — 4. Két kilépő igazgatósági- és egy felügyelő bizottsági tag, valamint néh. Lőte Lajos igazgatósági tag helyének választás utján való betöltése. — Nagy-Enyeden, 1886. január 28-án. Dr. Magyar Károly, elnök.

— Folyó hó 21-én a helybeli honvéd-laktanya termeiben páratlan kedélyességű házi mulatság folyt le. Az a lekötő szívélyesség és igazi magyar vendégszeretet, melylyel a tiszti kar feles számu ur vendégeit fogadta, ellátta és vezényelte egy feledhetetlen éjszakai Terpsichoré csatáin (a sebesültek névsorát gyöngéd tekintetekből elhallgatom) legfényesebb bizonyítéka annak, hogy Enyeden a tisztuk és az intelligens polgári elem oly otthoniasan megférnek együtt, mint édes testvérek s igazán jól mulatni nem is tudnak egymás nélkül. Adja az ég, hogy mentől gyakrabban rendezhessenek efféle társadalmi manöevreket a szív- és kedélyek mozgósítására.

— Nyilvános számadás. Az 1886. jan. 23-án tartott fillérestélyen felülfizettek: Boec Elek 30 kr. Czell Antal 20 kr. Scheidel József 80 kr. Tiszt. Szilágyi Farkas 1 frt. Krismanics Vilmos 20 kr. Fejérdi József 40 kr. Berenczei István 20 kr. Folyóvich Sándor 60 kr. Csakme Ferencz 20 kr. Dancs Samuné 70 kr. Wokál Jánosné 70 kr. Szabó Ferencz 50 kr. Orgonás Zsigmond őrnagy 80 kr. Dr. Kovács Ödön 40 kr. Összes bevétel 45 frt 40 kr, kiadás 14 frt 56 kr, tiszta jövedelem 30 frt 84 kr, mely összeg a nagyenyedi kisegítő takarékpénztárba helyeztetik el. Fogadják a lelkes közreműködők, a nemes szívű felülfizetők és az ügybuzgó pártoló közönség e nemes ügyben tett pártolásként kiváló közönetünket. A fillérestélyt rendező bizottság megbízásából Nagy-Enyeden, 1886. jan. 29-én Nagy Mózes, biz. pénztárnok.

— Januári országos vásárunk gyengén sikerült. Felért egy jó közepes heti vásárral. — Tömérdek szép marhának alig volt vásárlója.

— A Maros jege, mely Marosszentkirálynál volt feltorlódvá, valshogy megmozdult s így a közlekedés lehetővé vált. Lippa és Radna községek roppant vizárnak lettek áldozatai. 40-000 hold földet öntött el a rohamos áradású Maros, tömérdek kárt okozva vagyokban, sőt még emberéletben is.

— Maros-Ujvárt egy polgári olvasó egyesület alakult a már meglevő mellett. Alapszabályai belügyminiszteri megerősítésre várnak. Jó vezetés, hazafias buzgalom és önművelődési törekvés mellett szép hivatása lehet az egyesületnek.

— Vadmacska invasio. Egyik nap 8, másik nap 6 derék kappan elvesztését fájlatlatta a város közepén, a magyar-utczában lakó uri család. Menyét, görény, vagy más efféle apró vadra fordult a gyanu, mely a süttes táliba való szép jószágok szomorú végét okozta. Okosabbat nem is lehetett tenni, mint egy jó erős kaptannal várni a vad ellenséget, mely végre csakugyan törbe került. Egy gyönyörtlen kifejlett vadmacska volt, mely már az ősz óta tartózkodott a gazdag prédagyjtemény közelében.

— Irodalom. Mehner Vilmos buzgó könyvkiadónál megjelent „Vörösmarty összes művei“ és „Tompai költeményei“, ez utóbbiban a „regék“ és „népregék“ gyönyört költeménysorozatban. Melegen ajánljuk olvasóinknak e kitünő vállalatot. Egy-egy füzet 30 kr. Megrendelhető Wokál János könyvtárusnál Nagy-Enyeden.

KÖZGAZDASÁG.

Borkőnek kiválasztása a szeszfőzésre használt törköly és seprőből.

A szőlő mellékterméneinek, törköly és seprőnek okserű kihasználása nálunk ugyazólván még alig ismeretes s ennél fogva, sajnos, évente igen sok értékes anyag, nemzetgazdasági vagyon megy veszendőbe. — Szoktak ugyan nálunk is seprőből és törkölyből szeszt főzni, azonban primitív készülékekkel a tüzelő anyag folytonos drágulása és az aránylag magas szeszadó mellett ez már oly csekély hasznót nyújt a gazdának, hogy e miatt ezen kis iparral napról-napra kevesebben foglalkoznak.

Eltekintve attól, hogy a szeszfőzés ezelszerűbb készülékekkel sokkal jövedelmezőbb lenne tétel, a már kifőzött törkölyt és seprőt nálunk éppen nem szokták kihasználni, hanem azt egyszerűen elpusztítani hagyják, vagy a trágyadombra vetik. Már pedig ha meggondoljuk, hogy a törkölyben 3—5%, a folyó seprőben 5—6, sőt 9—10%, a kipréselt seprő lepényben 20—25% borkő foglaltatik,* s ha ehhez az ezekből nyerhető nyers borkő árát figyelembe vesszük (100 k. nyers borkő ára 60—70 frt közt váltakozik), e téreni elmaradottságunk, melynél fogva ezen nemzetgazdasági vagyont elpusztítani hagyjuk, könnyen belátható; mert ennek okserű felhasználásával nem csak a szeszadót és a szeszfőzés költségeit fedezhetnénk, hanem idővel még egy kis tőkét is alapíthatnánk.

Megfontolva mindezeket, én már 1874-ben külföldön tartózkodásom alkalmával különös gondot és figyelmet fordítottam az ottani kis szeszfőzők eljárásának tanulmányozására s tett tapasztalataimat ugyanakkor a nagyméltóságú földművelési miniszteriumnak benyújtott jelentésemben foglaltam s ugyanazt a „Földművelési Érdekeink“ hasábjain a nyilvánosság terére is hoztam. — Ezen tapasztalataimból kifolyólag a törköly és seprőből borkőnyerést a következőkbe foglalhatom össze.

I. Törkölyből borkőnyerés.

Mielőtt tárgyam tüzetes leírására térnék, meg kell jegyezni, hogy a borkőnyerés hasznossal csak úgy leendő eszközölhető, ha az ahhoz megkívántató ezelszerű berendezésű szeszfőző-készülékkel és egyéb alkalmas eszközökkel rendelkezünk; mert különben az igen sok munka, idő, pénz és anyag pazarlással járandó, ami az ebből származható hasznót tetemesen leszállítandja. Nem lévén ugyan feladatunk a szeszfőző készülékek ismertetése, mindazonáltal jónak látom azok egyes, a borkőnyeréshez is igen ezélirányos, mondhatnám elengedhetlen kellékeire rámutatni. Nevezetesen, igen ezelszerű, sőt szükséges, hogy a párlóüst moslék levezető-csapallal legyen ellátva, hogy ezen át az oldott borkövet tartalmazó moslékot, anyalugot könnyen le lehessen bocsátani. Továbbá az üstnek úgy kell készítenie lennie, hogy belőle a leegyetett törköly pár perc alatt kifirithető s ismét megtölthető legyen. Ezen ezél vagy azáltal éretik el, hogy az üst oldalán egy buvólyuk hagyatik s azon át a törköly mankók segélyével eltávolíttatik, vagy még gyorsabban úgy, ha az üst tengelyen függőleg helyeztetik el, midőn is a kiégetett törköly az üst tengely körüli forgatása által egy pillanat alatt kibuktatható leendő. Ezen utóbbi berendezés azonban csak gőzkészülékeknek alkalmazható. — Az üst lehet nyílt tűzű vagy gőzkészülék, utóbbi előbbinél sok tekintetben ezelszerűbb és pedig nemcsak szeszfőzés, hanem borkőnyerés szempontjából is: 1. mert a nyílt tűzűnél jóval kevesebb tüzelő anyag szükséges, 2. e hőmérsék, illetve a párlás szabályozása sokkal könnyebb, 3. a párlandó anyag odaégése, gyakori megkocsmosódása teljesen mellőzve van s ezzel finomabb, simább, értékesebb pálnka nyerhető. 4. Kezelése és felügyelete sokkal könnyebb. 5. Miután a párlandó anyag megégésnek kitűvő nincsen, azért a körülményekhez képest csak igen kevés vizre van szüksége, a minek ismét részint a hő kihasználására, részint pedig a borkőnek kifejezésére van előnyös befolyása.**

A berendezés további tárgyait képezik az ugynevezett jegőzítő hordók. Ezek lehetnek vizet tartó óeska 2—3 hectl. hordók; ilyen az üst nagyságához mérten 3—4 szükséges. Ezen hordók előkészítése és felszerelése abban áll, hogy felső fenékük kivétetik, alsó részükön a fenékhez közel csaplyuk furatik s abba facsap helyeztetik. Ezen hordók a pálinkafőzőben az üstköz lehetleg közel ászakra állíttatnak s beléjük a hordókhoz kereszthez tett karókra méjdnem a fenékig érő szalmafonatok helyeztetnek, vagy pedig — ami még ezelszerűbb — egy a hordót fedő faabronca keretű spárga-hálóra kötött ezu-

* Rajnamelléki főzők k. b. 60 hlit. törköly után számítanak egy mássa nyers borkövet.

** Nyílt tűzű készülékeknel 1 hl. törkölyre 20—30 liter vizet, 1 hiter vastag seprőre ugyanannyi vizet kell venni. — Egy hl. anyalugban 6—7 szás gramm borkő is oldva marad.

kor spárgák (lehetőleg sűrűn) logattatnak, melyekre a hordókba töltendő anyalugból az oldott borkó kezdetben vékonyabb, későbbben mindinkább vastagodó rétegekben reá fog, mint a sárgacukor, jegeződni. Ezen kötelek segítségével a borkó könnyen kiszedhető és megszáritható leendő. Ha mindezt így előkészítettük, hozzáfoghatunk a borkönyeréshez.

Midőn a törkölyből a szesz teljesen leparóztatott, az üst tartalmát körülbelül 5 perczig erősen felforraltjuk, — gőzkészüléknel egészen nyitott gőzesappal gőzöljük. (Raj-namentén a gőzölést megelőzőleg az első párlásnál egy hektoliterre körülbelül 5 liter meleg vizet töltünk, utóbbi párlatoknál pedig a vizet a párlás megkezdése előtt ugyan-eunyi anyaluggal helyettesítük). Ezután a moslékot, vagyis anyalugot a csapon leöccsátjük s azt az említett módon előkészített egyik hordóba töltjük. Ha az üstnek szűrő-feneke nem volna, úgy az anyalugot, magtól és héjtól megszabadítandó, közönséges kosáron át kell a jegezőtő hordóba szűrni. Ennek megtörténtével az üstben visszamaradt törkölyt kell minél gyorsabban kiüríteni s azt azonnal egy e czelel felállított kis sajton kiszajtolni; a sajtoló levét azonban, mert zavarosabb, tisztátalanabb kijegeszítés végett egy külön hordóba kell töltetni.

Megjegyzendő, hogy minél lassabban hül le az anyalug, annál szebb, nagyobb jegecekben válik ki belőle a borkó, miertis ezészerű, ha az anyalugos jegezőtő hordók nem túlhideg helyre állítatnak. Mint azt már előbb érintettém, a kihült anyalug mindig tartalmaz több-kevesebb borkövet, miert is a párlatokhoz viz mellett mindig anyalugot kell használni, miáltal az fokról-fokra koncentráltabbá válván, belőle a borkó lassanként mint kijegeződik. A párlás teljes befejeztével fennmaradó anyalugot nyitott üstben addig, míg felületén hártya mutatkozik, bepároljuk s jegezőtő hordóba töltve kijegezőztjük. — A présből időnként lekerülő törköly igen jó póttakarmányt szolgáltat hízó, igavonó vagy rideg marhák számára. — (fejős tehéneknek kevésbé, hasas tehéneknek éppen nem tanácsos adni). Adag gyanánt szeeska, burgonya, répa stbvel egy ökörré 20, egy fiatal marhára 10 kilót vehetünk. Nagyobb földéknél, hol a törkölyt napenkint felületni nem képesek, ott azt vagy eladják, vagy pedig a törkölyt kádak és kiezementezett gödrökbe tapossák, reá azonnal annyi vizet töltnek, hogy az a törköly felületét ellepje. Ily módon a törköly több hétig eltartható és takarmányozható leendő. Rajnamenti főzők azonban a törkölyt jobbára tüzelő anyalug használatják, melynél akként járnak el, hogy a kiszajtott törkölyt szabadban rakásra hánnyák s midőn az ott kissé már megnyáladott, téglavető alakú vasformába (10" hosszu, 6" széles, 3" vastag) faezípóval betaposztatják. Ezen munkát rendszeren szakmányban végzetetik, 1000 drbért egy tallért is fizetnek. Ezen törköly téglákat szellős helyen jól kiszáritják s részint az üst alá, vagy szobakályhába tüzelőül felhasználják. — A törköly téglák hamuja, mivel még meglehetősen mennyiségű kalit tartalmaz, a szappanosok által szívesen vásároltatik, vagy pedig a szőlő talajával keverve, jó trágyaanyagul szolgál. (Vége köv.)

* Zöld petrezselyem téfen. A ki tőre szép zöld petrezselymet kíván magának biztosítani, következőképen

járjon el. Vegyen egy rekeszt vagy egy hordót s oldalába furjon tetszés szerinti számban lyukakat, de úgy, hogy 35 centiméterre legyenek egymástól. Az edény fenekeire rakjon 18 cm. vastagságon könnyű földet s aztán dugjon egészszéges és minél erősebb petrezselyemgyökereit fejfel kifelé. Ekkor rakjon földet egészen a második sor lyukig s ezekbe is dugjon petrezselyemgyökereket. E műveletet folytassa addig, míg az edény meg nem telik. Végre felülről is gyökereket ültessen a földbe, melyet, ha száraz volna, kissé meg öntözni s az edényt világos, fagymentes helyre állítani és később többször megfordítani, úgy, hogy a világosság minden oldalát érintse. A felületre különben metélt hagymát is ültethetni.

* A gyümölcsfák termékenysége többféle eljárás által mozdítható elő. Ilyen eljárás a többi közt az is, mely abban áll, hogy a fa töve körül minden 4—5 évben gyűrű alakú gödröt ásunk és pedig minél nagyobbat, mert a fa folyton kijebb terjeszti gyökereit; s gyökerek végeit lecsapjuk, a gödröt őszszől jó trágyás kerti földdel megtöltjük és pedig a gyökerek felől kissé rézsztoson, hogy a hó ott lerakódhassék s felolvadván, a gyökerekre lefolyhasson. A kihányt földet csak tavasszal hánnyuk vissza a gödröbe.

— Piaczi árjegyzék. Nagy-Enyed, 1886. január hó 28-ikáról. Egy hectoliter tisztabuza 5 frt 75 kr, rozs 4 frt — kr, elegy buza 5 frt — kr, tőrökbuza 2 frt 90 kr, zab 2 frt — kr. Egy kiló marhahús 32 kr, sertéshús 36 kr, borjúhús 28 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS TÜRÖK BERTALAN
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 3421—1885.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kinstárnak Groza Anna és társai ellen 88 forint 79 kr tőke, ennek 1882. évi szept. 28-tól járó 6% kamatai 18 frt 41 kr eddigi költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szenvedő Muzsina Groza Nasztaszia és társai ellen ügygondnok Gajtán Miklós által képviselve a muzsina 130. sz. tjkben A+ 1—15. rsz. alatti fekvők, melyek 1/4 részére öz. Groza Nasztaszia szül. Rusz Javara életfogytiglani haszonélvezeti jog van békébelevő 327 frt megállapított kiküáltási árban Muzsina község előljárási helyiségében 1886. évi február hó 3-án délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kiküáltási áron alól is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kiküáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküáltott kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverezés megállapított feltételei alólr telekkönyvi hatóságánál a hivatalos órák alatt és Muzsina község előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint tkkvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1885. szept. 30-án.

Sz. 4119—1885.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kinstár végrehajtató 35 forint 35 kr tőke, ennek 6% kamata és 4 frt 65 kr költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő Deák Dumitru hagyatéka képviselve ügygondnok Oltán Vazul balzsamfalvi ügyvéd által a sz.-csanádi 70. sz. tjkben A+ 1—7. rendszám alatt foglalt fekvősegi 351 forint megállapított

kiküáltási árban Sz.-Csanád község előljárási helyiségében 1886. évi február hó 8-án d. u. 3 órakor tartandó nyilvános árverésen kiküáltási áron alól is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kiküáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküáltott kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverezés megállapított feltételei alólr telekkönyvi hatóságánál a hivatalos órák alatt és Sz.-Csanád község előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint tkkvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1885. nov. 14-én.

Sz. 5513—1885.

tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kinstár végrehajtató 95 forint 25 kr tőke, ennek 6% kamata 26 frt 79 kr eddigi költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szenvedő Tibori Favi Kosztandinak a krakkói 474. sz. tjkben A+ 1—6. rdszám alatt foglalt fekvősegi 332 forint megállapított kiküáltási árban Krakkó község előljárási helyiségében 1886. évi február hó 1-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kiküáltási áron alól is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kiküáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküáltott kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverezés megállapított feltételei alólr telekkönyvi hatóságánál a hivatalos órák alatt és Krakkó község előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint tkkvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1885. szept. 30-án.

Valódi

5—5

gyógyszer malagasect

a klosterneuburgi borvizsgáló állomás elemzése által mint igen jó, valódi malagának,

leghatásosabb erősítő szernek ismertetett el gyengeségekben szenvedőknek, betegek, idősök, gyermekeknek stb. vérszegénység és gyomorgyengeségnél a legjobb hatásnak bizonyult.

1/2 és 1/4 eredeti üvegekben és törvényileg deponált védjeggyel a

VINADOR

spanyol borkereskedésből

BECS HAMBURG

eredeti üvegekben á frt 2.50 és frt 1.30.

Kapható Nagy-Enyeden, főraktár: Czirner J. József ur fűszerkereskedésében.

Különös figyelemmel keretük lenni a VINADOR jegyre, valamint a törvényileg deponált védjegyre, mert csak azon esetben vállalható el a kézség, ha ezen jegyekkel ellátva van.

Könyvnyomda

Wokál János könyvárus és nyomdász Nagy-Enyeden.

Ajánlja jól berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT,

mely egy egész új nagy gyorsajtóval és a hozzá megkívántató betűkkel van ellátva; elvállal mindennemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, név- és meghívó jegyek, tánczrendek, gyógyszerári jelzetek, barom-utlevelek, vásár-czédulák, hirdetmények, bármily nagyságu falragaszok, — szóval minden e szakmába vágó munkák izléses kiállítását.

Különbösen a kir. közjegyzők, megyei s városi hatóságok és a községi előljárási hatóságok, valamint takarékpénztárak figyelmét bátor vagyok arra felhívni, hogy a hivatali szükségletekre megkívántató nyomtatványok gyors elkészítésére s a legolcsóbb árszámításra különös szult fektetek. — A községi bíróságok részére szükséges nyomtatványokból raktárt tartok s azokból kis mennyiségben koncz számra is jutányos áron szolgálok. — Nemkülönb ajánlom

kölcsön-könyvtáramat,

mely áll 3200 magyar és német könyvből. A beállítás mindennap megtörténhetik. A részvénydíj nagyon csekély. Vidéki olvasók előnyben részesülnek. Végül ajánlom jól berendezett

KÖNYVKÖTÉSZETEMET,

melyben mindennemű könyvkötői munkák, egyszerű, valamint arany metszésű könyvek, új díszmunkák felvállaltatnak, jutányos áron és gyorsan elkészítetnek.

Kölcsön-könyvtár

Nyomatott Wokál János könyvnyomdájában N.-Enyeden.

KÖNYV- és ZENEMŰ-KERESKEDES

KÖNYVKÖTÉSZEFT

TÁ

Róm

(Irja egy gallus Rómából L. Dezobry, R

— Még életembe
— Ebredj hát, I
— Mit tegyek?
— A kimerültség

— Mennyibe ker
— Csekélység az
— De mégis?
— Nyolcz ásb
— Jaj nekem! i

akár betegség, akár to
Jellemét megtart
tési költségeket ő mag
sebben, kínos nyöszörg
metkezési társulat így
az utolsó fillért is kisz
fel: „Koldussá lettem!
az, hogy Croesus-tól Ir
Ez a szerencsétl
haljon meg, nyomorba

* Körülből 28 kraj